

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH W FUNDACJI NAUKA DLA ŚRODOWISKA

Fundacja Nauka Dla Środowiska z siedzibą w Koszalinie (zwana dalej „Fundacją”) wprowadza niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich (zwane dalej „Standardami”) w celu realizacji obowiązku wynikającego z przepisów Rozdziału 4b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2023 r., poz. 1304 ze zm.) mających na celu ochronę małoletnich.

Rozdział I Postanowienia ogólne

§ 1.

Niniejsze Standardy określają:

- a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu Fundacji,
- b) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi dziećmi a personelem Fundacji, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich,
- c) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
- d) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego,
- e) zasady przeglądu i aktualizacji Standardów,
- f) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Fundacji do stosowania Standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności,
- g) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania,
- h) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia,
- i) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego,
- j) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone,
- k) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet,

- l) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie,
- ł) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
- m) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

§ 2.

Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu Fundacji lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.

Rozdział II

Przygotowanie personelu Fundacji do stosowania Standardów oraz udostępnianie Standardów

§ 3.

1. Standardy dotyczą i muszą być przestrzegane i realizowane przez cały personel Fundacji, przez który należy rozumieć w szczególności członków Fundacji, pracowników, wolontariuszy, współpracowników, stażystów, osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilno-prawnych.
2. Obowiązek wdrożenia i nadzoru nad przestrzeganiem i realizacją Standardów spoczywa na Zarządzie Fundacji.
3. Zarząd Fundacji może wyznaczyć osobę odpowiedzialną za monitorowanie przestrzegania i realizowania Standardów.
4. Standardy są ogólnie dostępne dla personelu Fundacji, rodziców/opiekunów prawnych i dzieci poprzez ich wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie Fundacji oraz na stronie internetowej Fundacji w wersji pełnej oraz skróconej.
5. Przed rozpoczęciem pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, personel Fundacji zapoznaje się ze Standardami oraz podpisuje oświadczenie, iż zapoznał się ze Standardami i zobowiązuje się do ich bezwzględnego stosowania. Oświadczenia będą przechowywane w aktach osobowych pracowników lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariuszy/osób świadczących czynności w oparciu o umowę cywilnoprawną.
6. Fundacja będzie prowadziła politykę informacyjną o Standardach, w szczególności osoba wyznaczona przez Zarząd Fundacji będzie w miarę potrzeby prowadziła

szkolenie ze Standardów dla personelu Fundacji, co będzie dokumentowane i przechowywane w Fundacji.

Rozdział III

Rekrutacja personelu

§ 4.

1. Fundacja czyni starania w oparciu o dostępne informacje w doborze personelu dającego gwarancję ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

2. Podczas rekrutacji należy poznać stosunek kandydata do wartości podzielanych przez Fundację, takich jak m.in. ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.

3. Fundacja dba o to, aby osoby przez nią zatrudniane (w tym osoby pracujące na podstawie umów cywilnoprawnych oraz wolontariusze/stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz dawały rękojmię poszanowania ich praw. Aby sprawdzić powyższe Fundacja może żądać danych, w tym dokumentów, dotyczących:

- a) wykształcenia,
 - b) kwalifikacji zawodowych,
 - c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki (w tym referencji).
4. W każdym przypadku Fundacja musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Fundacja powinna znać co najmniej:

- a) imię (imiona) i nazwisko,
- b) datę i miejsce urodzenia,
- c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej,
- d) miejsce zamieszkania.

§ 5.

1. Niezależnie od danych wskazanych w § 4, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, Fundacja jest zobowiązana uzyskać od takiej osoby dane osobowe, w tym dane potrzebne do sprawdzenia jej danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, w tym:

- a) imię i nazwisko,
- b) data urodzenia,

- c) PESEL,
- d) nazwisko rodowe,
- e) imię ojca,
- f) imię matki

2. Przed dopuszczeniem osoby, o której mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu do wykonywania obowiązków Fundacja jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – Rejestrze z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

3. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby świadczącej czynności w oparciu o umowę cywilnoprawną.

§ 6.

1. Fundacja zobowiązana jest pobrać od osoby, o której mowa w § 5 ust. 1 informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

2. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas należy od niej uzyskać również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

3. Od osoby, o której mowa w § 5 ust. 1 należy również pobrać oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej oraz informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

4. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania informacji, o której mowa w ust. 2 i 3 niniejszego paragrafu, to osoba przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa, a gdy w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, wówczas składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego

uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

5. Pod oświadczeniami osoba je składająca obowiązana jest zawrzeć klauzulę o treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

6. Informacje i oświadczenia należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby świadczącej czynności w oparciu o umowę cywilnoprawną.

Rozdział IV

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Fundacji, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

§ 7.

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel Fundacji jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.

2. Personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.

3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.

4. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Fundacji oraz swoich kompetencji.

5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy, członków Fundacji a także każdą dorosłą osobę mającą kontakt z dziećmi znajdującymi się pod opieką Fundacji, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą Fundacji i/lub na jej terenie.

§ 8.

1. Personel Fundacji jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.

2. Personel musi działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

3. W komunikacji z dziećmi:

a) należy zachować cierpliwość i szacunek,

b) należy słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,

c) nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka,

d) nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,

e) nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to w szczególności używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby),

f) należy zapewnić dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Zarządowi Fundacji lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy,

g) należy reagować w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych dziecka, dostosowując komunikację do dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym dzieci z niepełnosprawnościami.

4. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to zwłaszcza wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

5. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy je o tym poinformować i brać pod uwagę jego oczekiwania.

6. Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy mu to niezwłocznie wyjaśnić.

7. Personel powinien zadbać o to, aby być w zasięgu wzroku lub słuchu innych członków personelu, kiedy prowadzi aktywności z dziećmi. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, kiedy personel musi zostać z dzieckiem sam na sam, powiadamia o tym inne osoby z personelu oraz informuje, w którym dokładnie miejscu będzie przebywać wraz z dzieckiem.

§ 9.

1. W działaniach z dziećmi:

a) należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,

b) należy unikać faworyzowania dzieci,

c) nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,

d) nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli Zarząd Fundacji nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci,

e) nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci,

f) nie wolno wchodzić w relacje ani jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów prawnych dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie lub innych.

2. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez członka personelu lub członka personelu przez dziecko, muszą być raportowane Zarządowi Fundacji.

§ 10.

1. Każde działanie wobec dziecka o cechach przemocy jest niedopuszczalne.

2. Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem jest dopuszczalny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, gdy jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie (np. przytulenie), przy uwzględnieniu wieku dziecka, etapu rozwojowego, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Najlepiej jest zapytać dziecko o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie).

3. Nie wolno:

a) bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka,

b) dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

4. Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużyć i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania.

5. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

6. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka (np. przy pomocy w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu) należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. W każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych powinna asystować inna osoba z personelu Fundacji.

§ 11.

W przypadku zaobserwowania jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, należy poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

Rozdział V.

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

§ 12.

1. Małoletni powinni traktować siebie nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniać godność i potrzeby innych dzieci.
2. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wśród małoletnich w jakiegokolwiek formie.
3. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi obowiązują wszystkich małoletnich znajdujących się pod opieką Fundacji.

§ 13.

1. W komunikacji między sobą małoletni:
 - a) powinni zachować cierpliwość i wzajemny szacunek,
 - b) nie mogą zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać innych dzieci,
 - c) nie mogą zachowywać się wobec siebie nawzajem w sposób niestosowny. Obejmuje to w szczególności używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie przewagi wiekowej lub fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby),
 - d) nie mogą ujawniać informacji wrażliwych dotyczących innych dzieci wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to zwłaszcza wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

§ 14.

1. Każde działanie pomiędzy małoletnimi o cechach przemocy jest niedopuszczalne.
2. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej innych dzieci.

§ 15.

W przypadku zaobserwowania jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych małoletnich, należy poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

Rozdział VI

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz procedura i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego

§ 16.

1. Personel Fundacji w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
3. Na potrzeby niniejszych Standardów przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
 - a) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem),
 - b) doszło do innej formy krzywdzenia, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie,
 - c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).

§ 17.

1. W przypadku powzięcia podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone lub zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub rodziców/opiekunów prawnych dziecka, członek personelu Fundacji ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Zarządowi Fundacji. Notatka może mieć formę pisemną lub mailową.
2. Interwencja prowadzona jest przez Zarząd Fundacji. Zarząd Fundacji może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię, nazwisko, email, telefon) zostaną podane do wiadomości personelu Fundacji, dzieci i rodziców/opiekunów prawnych dzieci.
3. W przypadku wyznaczenia innej osoby do prowadzenia interwencji pod pojęciem „Zarządu Fundacji” należy rozumieć wyznaczoną osobę odpowiedzialną za prowadzenie interwencji.

4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez Zarząd Fundacji.
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony członków Zarządu Fundacji, a nie została wyznaczona osoba do prowadzenia interwencji, wówczas działania interwencyjne podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.
6. W interwencji można korzystać z pomocy specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów przy rozmowach z dzieckiem.
7. Zarząd Fundacji informuje rodziców/opiekunów prawnych dziecka o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratury lub policji lub sądu rodzinnego lub najbliższego ośrodka pomocy społecznej).
8. Po poinformowaniu rodziców/opiekunów prawnych dziecka zgodnie z punktem poprzedzającym, Zarząd Fundacji składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury lub policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego lub ośrodka pomocy społecznej.
9. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 1 do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez Fundację i przechowuje się w siedzibie Fundacji.
10. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu personel Fundacji niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe). W takim przypadku członek personelu Fundacji również wypełnia kartę interwencji.

Rozdział VII

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia przez osobę dorosłą

§ 18.

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka Zarząd Fundacji przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami/opiekunami prawnymi. Zarząd stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji.
2. Zarząd Fundacji organizuje spotkanie/a z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.

3. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Zarząd Fundacji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
4. W przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia Zarząd Fundacji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
5. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że rodzic/opiekun prawny dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo kary fizyczne), należy poinformować właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź – w przypadku przemocy i zaniedbania – konieczności wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.
6. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez członka personelu Fundacji, wówczas osoba ta zostaje odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.
7. W przypadku gdy członek personelu Fundacji dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, Zarząd Fundacji powinien zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać osobę podejrzewaną o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia lub jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniona przez Fundację, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren Fundacji, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.
8. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
9. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili rodzice/opiekunowie prawni dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców/opiekunów prawnych dziecka na piśmie.

Rozdział VIII

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia przez małoletnich

§ 19.

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające w Fundacji (np. na zajęciach grupowych) należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego rodzicami/opiekunami prawnymi, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego rodzicami/opiekunami prawnymi. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego.
2. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
3. Wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
4. Z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka poddawanego krzywdzeniu należy opracować plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
5. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzanego o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów prawnych, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.
6. W przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie uczestniczy w działaniach Fundacji należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Zarząd Fundacji organizuje spotkanie/a z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych dziecka krzywdzącego).
7. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.

8. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

Rozdział IX

Ochrona wizerunku dziecka

§ 20.

1. Fundacja zapewnia ochronę danych osobowych, w tym wizerunku dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Nie wolno umożliwiać utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie Fundacji lub w związku z działaniami Fundacji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica/opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
4. Upublicznienie przez członka personelu Fundacji wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka.

Rozdział X

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

§ 21.

1. Fundacja, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie Fundacji lub w związku z działaniami Fundacji dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:
 - a) pod nadzorem członka personelu Fundacji – na urządzeniach Fundacji,
 - b) bez nadzoru – na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie Fundacji (dostęp swobodny),
 - c) za pomocą sieci wifi Fundacji, po podaniu hasła.

3. W każdym przypadku dostępu, a w szczególności tego realizowanego pod nadzorem członka personelu organizacji, należy poinformować dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu i czuwać nad bezpieczeństwem korzystania przez nie z Internetu.
4. Należy zapewnić stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

§ 22.

1. Zarząd Fundacji wyznacza osobę odpowiedzialną za Internet.
2. Osoba ta dba, aby sieć internetowa Fundacji była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie oprogramowanie.
3. Osoba odpowiedzialna za Internet przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczona osoba stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
4. W przypadku ustalenia dziecka, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, osoba odpowiedzialna za Internet przekazuje tą informację Zarządowi Fundacji, który powiadamia rodziców/opiekunów prawnych dziecka o tym fakcie.

§ 23.

Personel Fundacji dba o to, aby dzieci nie miały dostępu do materiałów zawierających treści szkodliwe utrwalonych w innej formie niż elektroniczna, w szczególności w wersji papierowej. Dotyczy to m.in. prasy i literatury nieodpowiedniej dla wieku dziecka, a także filmów, bajek, informacji niedostosowanych do wieku dzieci.

Rozdział XI

Zasady monitorowania stosowania Standardów

§ 24.

1. Zarząd Fundacji wyznaczy osobę odpowiedzialną za stosowanie i monitorowanie Standardów.
2. Osoba, o której mowa powyżej jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów i reagowanie na sygnały ich naruszenia. Prowadzi rejestr naruszeń oraz proponuje wprowadzanie zmian.

3. Osoba ta przeprowadza wśród personelu Fundacji, raz na 24 miesiące, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.
4. Osoba, o której mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu na podstawie ankiet wypełnionych przez personel Fundacji, sporządza raport z monitoringu, który przekazuje Zarządowi Fundacji.
5. Zarząd Fundacji wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza personelowi, dzieciom i ich rodzicom/opiekunom prawnym nowe brzmienie Standardów.

Rozdział XII

Postanowienia końcowe

§ 25.

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich podpisania przez Zarząd Fundacji Nauka dla Środowiska.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu Fundacji, dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla personelu lub poprzez przesłanie ich tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Fundacji i wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.
3. Wszelkie zmiany Standardów ogłaszane będą w sposób określony w ust. 2 niniejszego paragrafu.

FUNDACJA
NAUKA DLA ŚRODOWISKA
Ul. RACŁAWICKA 15-17, 75-620 KOSZALIN
NIP 669-23-37-315, REGON 331371711
www.ndsfund.org

Prezes Zarządu Fundacji

Piotr Jaśkiewicz

KARTA INTERWENCJI

1.	Imię i nazwisko dziecka	
2.	Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)	
3.	Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia	
4.	Opis podjętych działań innych niż interwencja (ze wskazaniem dat i opisem)	
5.	Spotkania z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka (ze wskazaniem dat i opisem)	
6.	Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	• zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • inny rodzaj interwencji. Jaki?
7.	Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	
8.	Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli organizacja uzyskała informacje o wynikach działania własnego/działania rodziców/opiekunów prawnych	

ANKIETA – MONITORING STANDARDÓW

		TAK	NIE
1.	Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Fundacji, w której pracujesz?		
2.	Czy znasz treść dokumentu Standardy ochrony małoletnich w Fundacji?		
3.	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4.	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach przez inną osobę z personelu (pracownika, współpracownika, stażystę, wolontariusza lub członka Fundacji)		
5a.	Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (należy odpowiedzieć opisowo)		
5b.	Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (należy odpowiedzieć opisowo)		
6.	Czy masz jakieś uwagi/propozycje zmian dotyczące Standardów? (jeśli tak - należy odpowiedzieć opisowo jakie uwagi/propozycje)		

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W FUNDACJI NAUKA DLA ŚRODOWISKA (wersja skrócona dla Dzieci)

Fundacja Nauka Dla Środowiska z siedzibą w Koszalinie (zwana dalej „Fundacją”) wprowadza niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich (zwane dalej „Standardami”) w celu realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa mających na celu ochronę małoletnich.

Rozdział I Postanowienia ogólne

§ 1.

Niniejsze Standardy określają m.in.:

- a) bezpieczną rekrutację (zatrudnianie) personelu Fundacji,
- b) bezpieczne relacje małoletnich dzieci z personelem, w tym działania niedozwolone wobec dzieci,
- c) bezpieczne relacje między dziećmi, w tym działania niedozwolone,
- d) działania podejmowane w sytuacji krzywdzenia dzieci,
- e) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet,
- f) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet,
- g) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

§ 2.

Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu Fundacji lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.

§ 3

Standardy są ogólnie dostępne dla personelu Fundacji, rodziców/opiekunów prawnych i dzieci poprzez ich wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie Fundacji oraz na stronie internetowej Fundacji w wersji pełnej oraz skróconej.

Rozdział II

Personel

§ 4.

1. Personel jest wybierany w sposób bezpieczny i dający gwarancję ochrony dzieci przed krzywdzeniem, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Personel to wszystkie osoby, które pracują w Fundacji lub na jej rzecz, współpracują z Fundacją.

Rozdział III

Relacje między dziećmi a personelem Fundacji, zachowania niedozwolone wobec dzieci

§ 5.

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel Fundacji jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.

§ 6.

1. W kontaktach z dziećmi personel:
 - a) zachowuje cierpliwość i szacunek,
 - b) słucha uważnie dzieci i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
 - c) nie może zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka,
 - d) nie może krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,
 - e) nie może zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny (np. używać wulgarnych słów, gestów, żartów, w tym także o podłożu seksualnym),
 - f) nie może zastraszać, przymuszać, grozić,
 - g) nie może bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka,
 - h) nie może dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
 - i) nie może ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci,
 - j) powinien unikać faworyzowania dzieci,

- k) podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy je o tym poinformować i brać pod uwagę jego oczekiwania,
- l) musi szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy mu to niezwłocznie wyjaśnić.
- ł) powinien zadbać o to, aby unikać pozostawiania z dzieckiem sam na sam,
- m) nie może nawiązywać z dziećmi jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych.

§ 7.

1. Jeśli jako dziecko czujesz się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, możesz o tym powiedzieć Zarządowi Fundacji lub wskazanej osobie i możesz oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
2. W przypadku zaobserwowania jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony personelu Fundacji, poinformuj o tym Zarząd Fundacji lub osobę odpowiedzialną.
3. Osoba odpowiedzialna będzie wskazana przez Zarząd Fundacji, a jej dane zostaną podane do wiadomości dzieci.

Rozdział IV.

Relacje między dziećmi, zachowania niedozwolone

§ 8.

1. Dzieci powinni traktować siebie nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniać godność i potrzeby innych dzieci.
2. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wśród dzieci w jakiegokolwiek formie.
3. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi obowiązują wszystkie dzieci znajdujące się pod opieką Fundacji.

§ 9.

1. W kontaktach między sobą dzieci:
 - a) powinni zachować cierpliwość i wzajemny szacunek,
 - b) nie mogą zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać innych dzieci,
 - c) nie mogą zachowywać się wobec siebie nawzajem w sposób niestosowny (np. używać wulgarnych słów, gestów i żartów, w tym o podłożu seksualnym),
 - d) nie mogą zastraszać, przymuszać, grozić,

- e) nie mogą stosować przemocy, w tym m.in. bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej innych dzieci,
- f) nie mogą ujawniać informacji wrażliwych dotyczących innych dzieci wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci.

§ 10.

W przypadku zaobserwowania jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych małoletnich, należy poinformować o tym Zarząd Fundacji lub osobę odpowiedzialną.

Rozdział V.

Ochrona wizerunku i danych osobowych dziecka

§ 11.

1. Fundacja uznając prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Zgodę na publikację wizerunku wyrażają w formie pisemnej rodzice lub opiekunowie prawni dzieci.

Rozdział VI

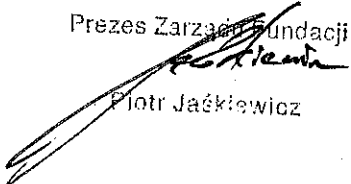
Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

§ 12.

1. Fundacja zapewnia dzieciom dostęp do Internetu, jednocześnie podejmując działania zabezpieczające dostęp do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dzieci.
2. Korzystanie z Internetu w celach bezpieczeństwa może być monitorowane przez Fundację.

FUNDACJA
NAUKA DLA ŚRODOWISKA
UL. RACŁAWICKA 15-17, 75-620 KOSZALIN
NIP 669-23-37-315, REGON 331371711
www.ndsfund.org

Prezes Zarządu Fundacji

Piotr Jaśkiewicz

W Fundacji Nauka dla Środowiska dbamy o bezpieczeństwo dzieci.

Chcemy, aby każda osoba niepełnoletnia, która bierze udział w naszych przedsięwzięciach, mogła się do nas zwrócić w przypadku zagrożenia. Dlatego stworzyliśmy Standardy Ochrony Dzieci. Jest to zbiór zasad, których muszą przestrzegać wszyscy pracownicy naszej Fundacji.

Równość i sprawiedliwość.

Jesteśmy różni, ale każdy z nas jest wyjątkowy. W naszej społeczności każdy jest równy, niezależnie od płci, orientacji seksualnej, wyznawanej religii, niepełnosprawności, statusu społecznego, statusu kulturowego czy światopoglądu.

Masz prawo czuć się bezpiecznie i być szanowany.

Każdy ma prawo do bezpieczeństwa. Chcemy Was chronić przed różnymi formami krzywdzenia, w tym agresji fizycznej i psychicznej.

Mówimy NIE krzywdzeniu.

Dlatego jeśli narusza Twoją godność, wolność, naraża Cię na niebezpieczeństwo, wywołuje cierpienie fizyczne i psychiczne, zaniedbuje Cię, to możesz nam o tym powiedzieć. Jesteśmy po to, żeby Ci pomóc.

Dbamy o dobre relacje z Tobą.

Możesz czuć się z nami bezpiecznie, nie tolerujemy przemocy słownej, fizycznej ani psychicznej. Jeśli coś Cię martwi, powiedz nam o tym.

Dbamy o Twoje bezpieczeństwo.

Jeśli Pracownik Fundacji podejrzewa, że dzieje Ci się coś złego, ktoś Cię skrzywdził – pomoże Ci. Jeśli Twoje życie lub zdrowie jest zagrożone, skontaktujemy się z policją lub lekarzami.

Mówimy NIE krzywdzeniu.

Dlatego jeśli narusza Twoją godność, wolność, naraża Cię na niebezpieczeństwo, wywołuje cierpienie fizyczne i psychiczne, zaniedbuje Cię, to możesz nam o tym powiedzieć. Jesteśmy po to, żeby Ci pomóc.

Dbamy o dobre relacje z Tobą.

Możesz czuć się z nami bezpiecznie, nie tolerujemy przemocy słownej, fizycznej ani psychicznej. Jeśli coś Cię martwi, powiedz nam o tym.

Dbamy o Twoje bezpieczeństwo.

Jeśli Pracownik Fundacji podejrzewa, że dzieje Ci się coś złego, ktoś Cię skrzywdził – pomoże Ci. Jeśli Twoje życie lub zdrowie jest zagrożone, skontaktujemy się z policją lub lekarzami.

Chronimy Twoje dane osobowe (np. zdjęcia i filmiki).

Pracownicy Fundacji i Opiekunowie muszą zachować tajemnicę i mogą udostępniać je tylko tym, którzy mają prawo je znać. Fundacja dba o Twoją prywatność i wizerunek. Pracownicy nie mogą robić Ci zdjęć ani nagrywać Cię bez zgody Twojego Opiekuna.

Masz prawo wiedzieć.

Masz prawo wiedzieć, co robimy, by Ciebie chronić. Pełną wersję Standardów możesz znaleźć na stronie internetowej Fundacji Nauka dla Środowiska pod tym adresem [www: ndsfund.org](http://www.ndsfund.org)

Zgłaszanie problemów.

Jeśli czujesz się zagrożony/a, niepewny/a lub jesteś świadkiem niewłaściwego zachowania, natychmiast powiedz nam o tym lub skorzystaj z poniższych numerów:

800 12 12 12 – Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka

116 111 – Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

Prezes Zarządu Fundacji

Piotr Jaśkiewicz

**Jeśli będziesz obawiać się o swoje zdrowie lub życie,
zadzwoń pod nr alarmowy 112**

FUNDACJA
NAUKA DLA ŚRODOWISKA
UL. RACŁAWICKA 15-17, 75-620 KOSZALIN
NIP 669-23-37-315, REGON 331371711
www.ndsfund.org

